

Sygnatura akt II Ca 1108/19

POSTANOWIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie: Przewodniczący: sędzia Anna Kulczewska - Garcia

Sędziowie: Tomasz Żak, Dariusz Małecki (spr)

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2020 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku J. S.

przy udziale P. M., K. M. (1), A. M., K. M. (2), D. M. (1), I. J.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji wniesionej przez uczestnika postępowania P. M.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wągrowcu

z dnia 9.04.2019 r.

sygn. akt I Ns 642/17

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

a) uchylić punkt 1,

b) w punkcie 2 stwierdzić, że spadek po K. S. (1), zmarłej 21.10.2016 r. w W., ostatnio stale zamieszkałej w W., na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyli: mąż J. S. w 1/2 części, bratanek P. M. ur. (...) w 1/8 części, bratanek K. M. (1) ur. (...) w 1/8 części, bratanica I. J. rodowe M. ur. (...) w 1/8 części, zstępni bratanka J. M.: D. M. (1) ur. (...) w 1/24 części, K. M. (2) ur. (...) w 1/24 części i A. M. ur. (...) w 1/24 części;

2. kosztami postępowania odwoławczego obciążyć strony w takim zakresie, w jakim je poniosły.

Sędzia Tomasz Żak sędzia Anna Kulczewska-Garcia sędzia Dariusz Małecki

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. S. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po K. S. (1), zmarłej 21 października 2016 r., ostatnio zamieszkałej w W.. Podał, że spadkodawczyni pozostawiła testament własnoręczny z 3 marca 1998 r., w jakim ustanowiła go spadkobiercą i wydziedziczyła swojego brata H. M. oraz jego zstępnych K. M. (1) i P. M.. Wskazał, że sporządzony przez spadkodawczynię testament został zniszczony albo zaginął podczas pożaru mieszkania wnioskodawcy 14 listopada 2016 r. Podał, że zna treść testamentu spadkodawczyni, ponieważ sporządził jego kserokopię.

Uczestnik postępowania P. M. w odpowiedzi na wniosek domagał się stwierdzenia, że spadek po K. S. (1) na podstawie ustawy nabyli jej mąż – J. S. w 1/2 części, jej bratankowie P. M. i K. M. (1) po 1/6 części oraz córki bratanka J. M.: D., K. i A., z domu M., po 1/18 części. Zaprzeczył, że spadkobierczyni pozostawiła po sobie testament własnoręczny z 3 marca 1998 r. i że uległ on zniszczeniu w mieszkaniu wnioskodawcy. Wskazał, że jeżeli istniał ww. testament, to spadkodawczyni zniszczyła go z zamiarem odwołania.

Uczestniczki postępowania K. M. (2) i D. M. (1) na rozprawie w dniu 5 kwietnia 2018 r. nie zajęły stanowiska co do sposobu dziedziczenia.

Pozostali uczestnicy postępowania nie wypowiedzieli się w sprawie.

Postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2019 r. Sąd Rejonowy w Wągrowcu:

w punkcie **1.** ustalił, że spadkodawczyni K. S. (1) w dniu 3 marca 1998 r. w W. sporządziła ważny testament (holograficzny) o treści: „Ja K. S. (2) z domu M. urodzona (...) sporządzam własnoręcznie testament mocą którego powołuję do całego mojego majątku, w przypadku mojej śmierci J. S. – a jednocześnie zobowiązuje go do dalszego utrzymania zwierząt będących w moim domu.

Mojego brata H. M. i jego synów wydziedziczam bowiem działali oni za życia naszej Matki na jej szkodę a w stosunku do mnie dopuszczali się rękoczynów i obrażali mnie. K. S. (3)”;

w punkcie **2.** stwierdził, że spadek po K. S. (1) zmarłej 21 października 2016 r. roku w W., ostatnio stale zamieszkałej w W. na podstawie testamentu własnoręcznego (holograficznego) nabył mąż J. S., syn S. i O. w całości;

w punkcie **3.** kosztami postępowania obciążył wnioskodawcę i uczestników zakresie poniesionym;

w punkcie **4.** Przyznał kuratorowi zawodowemu M. Ś. za pełnienie obowiązków kuratora dla nieznanej z miejsca pobytu uczestniczki I. M. wynagrodzenie w kwocie 720,00 zł;

w punkcie **5.** nakazał kasie sądu zwrócić uczestnikowi P. M. kwotę 149,39 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki na stawiennictwo biegłego.

Powyższe postanowienie Sąd I instancji oparła na niżej przedstawionych ustaleniach:

Spadkodawczyni K. S. (1) zmarła 21 października 2016 r. w W., gdzie znajdowało się jej ostatnie miejsce zamieszkania. W chwili śmierci spadkodawczyni wnioskodawca był jej mężem. Spadkodawczyni nie miała dzieci. Rodzice spadkodawczyni zmarli przed nią. Spadkodawczyni miała braci: H. M. i B. M., którzy zmarli przed nią. B. M. nie miał zstępnych. H. M. miał synów: P. M., K. M. (1) oraz J. M., który zmarł przed spadkobierczynią pozostawiając córki: D. M. (1), K. M. (2) i A. M.. H. M. miał także córkę I. M., której miejsce pobytu nie jest znane.

Spadkodawczyni 3 marca 1998 r. sporządziła własnoręczny testament, w jakim co całości spadku powołała wnioskodawcę – J. S.. Testament spadkodawczyni z 3 marca 1998 r. zaginął po pożarze mieszkania wnioskodawcy w dniu 14 listopada 2016 r. Przed tym dniem wnioskodawca był w kancelarii adwokackiej adw. M. M. (3) oraz w Kancelarii Notarialnej notariusz A. T. w W., którzy sporządzili kserokopię testamentu spadkobierczyni z 3 marca 1998 r. Oryginał powyższego testamentu wnioskodawca okazywał również w Sądzie Rejonowym w Wągrowcu sekretarzowi J. W..

Stan faktyczny sprawy wynikał przede wszystkim ze złożonych dokumentów urzędowych, z zapewnienia spadkowego złożonego przez wnioskodawcę oraz z zeznań uczestników postępowania i świadków, a także z opinii biegłego grafologa P. L.. Przyjęto, że przedstawione dokumenty w sprawie są prawdziwe, nie ma bowiem żadnych podstaw, aby je kwestionować. Wiarygodne było zapewnienie spadkowe złożone przez wnioskodawcę, ponieważ znalazło potwierdzenie w zgromadzonych w sprawie dokumentach. Za wiarygodne uznano również zeznania uczestników postępowania oraz świadków, były one bowiem spójne, szczere i logiczne – w szczególności dotyczy to zeznań świadków, którym wnioskodawca okazywał oryginał testamentu spadkobierczyni.

Sąd podzielił wnioski opinii biegłego grafologa P. L.. Opinia biegłego była przydatna do rozstrzygnięcia sprawy, ponieważ wynika z niej, że testament, którego zachowała się kserokopia, został prawdopodobnie sporządzony własnoręcznie przez spadkodawczynię, a tylko brak oryginału testamentu nie pozwolił biegłemu na postawienie kategoriycznych wniosków co do sporządzenia własnoręcznie testamentu przez spadkodawczynię. Opinia biegłego

była przekonywująca i sporządzona została zgodnie ze standardami zawodowymi, jak również zawierała elementy wskazane w art. 285 k.p.c. w zw. z art. 13 § k.p.c., dlatego też nie było żadnych powodów, aby odmówić jej wiarygodności. Biegły P. L. na rozprawie w dniu 28 lutego 2019 r., odpowiadając na pytania uczestnika P. M., obronił wnioski opinii, bowiem jego zeznania rozwiały wątpliwości tego uczestnika co do pozostawienia przez spadkodawczynię holograficznego testamentu.

Wobec tego w oparciu o zapewnienie spadkowe, zeznania świadków oraz opinię biegłego grafologa uznano, że spadkodawczyni pozostawiła własnoręczny testament z 3 marca 1998 r., bo nie ma żadnych dowodów na to, że odwołała ten testament wyraźnie lub w sposób dorozumiany (art. 946 k.c. i art. 947 k.c.).

Sąd I instancji zważył, co następuje:

Stosownie do art. 1025§1 k.c. sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę.

Zgodnie z art. 926 §1 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Na podstawie § 2 tego artykułu dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą. Rozporządzić majątkiem na wypadek śmierci, a tym samym powołać spadkobiercę, można jedynie przez testament – art. 941 k.c. Zgodnie z art. 949§1 k.c. spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą. Podstawę dziedziczenia może stanowić testament własnoręczny, który zaginął, ale fakt jego sporządzenia, ważność oraz treść rozporządzeń muszą zostać udowodnione w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku lub o zmianę stwierdzenia nabycia spadku na podstawie wszelkich środków dowodowych. Testament własnoręczny jest dokumentem prywatnym, w rozumieniu art. 245 k.p.c., a zatem jego formę i treść można ustalić za pomocą wszelkich środków dowodowych (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 1999 r. sygn. II CKN 255/98, Legalis nr 43666 oraz uchwała Sądu Najwyższego z 29 maja 1987 r. sygn. akt III CZP 25/87, Legalis 25851).

W realiach sprawy ustalono, że spadkodawczyni sporządziła 3 marca 1998 r. ważny testament własnoręczny i ustalono jego treść, mimo że nie zachował się oryginał testamentu. Testament ten został przed spadkodawczynią podpisany i opatrzony datą. Zgodnie z rozporządzeniem zawartym w tym testamencie spadek po spadkodawczyni dziedziczy J. S. w całości.

Ze względów wyżej przytoczonych orzeczono jak w punktach 1 i 2 sentencji.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 520§1 k.p.c. i obciążono nimi wnioskodawcę i uczestników postępowania w zakresie przez nich poniesionym, mimo że wniosek został uwzględniony zgodnie ze stanowiskiem wnioskodawcy, ponieważ wnioskodawca nie domagał się zwrotu kosztów, a był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika (art. 109§1 k.p.c.). Wnioskodawcę obciążono zatem kosztami opłaty od wniosku w kwocie 55zł i wydatkami w kwocie 720zł na kuratora, który reprezentował nieznaną z miejsca pobytu I. M., a także kosztami jego pełnomocnika. Uczestnika postępowania obciążono wydatkami na biegłego w kwocie 1496zł za sporządzenie opinii oraz w kwocie 149,39zł za stawiennictwo biegłego na rozprawie, bo te dowody przeprowadzono na jego wniosek, jak również kosztami jego zastępstwa.

Na podstawie §1 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 9 marca 2018r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 536) w związku z §6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800, ze zm.) przyznano kuratorowi M. Ś. ustanowionemu dla nieznannej z miejsca pobytu uczestniczki I. M. wynagrodzenie w kwocie 720zł.

Na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 785) nakazano kasie sądu zwrócić uczestnikowi postępowania P. M. niewykorzystaną zaliczkę na koszty stawiennictwa biegłego na rozprawie w kwocie 149,39zł, ponieważ uczestnik wpłacił ją dwukrotnie.

Od postanowienia Sądu Rejonowego w Wągrowcu z dnia 9 kwietnia 2019 r., sygn. akt I Ns 642/17 apelację wniósł uczestnik P. M., zaskarżając ww. postanowienie w zakresie punktu 1 i 2.

Skarżący zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie:

- art. 227 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie i nieuzasadnione oddalenie na rozprawie w dniu 05.04.2018 r. wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka G. M. (1), zawartego w piśmie pełnomocnika uczestnika postępowania z dnia 26.03.2018 r., co prowadziło do błędnego ustalenia, że spadkodawczyni K. S. (1) sporządziła ważny własnoręczny testament i nie odwołała go w sposób wyraźny lub dorozumiany, podczas gdy świadek miał zeznawać na okoliczność faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym na okoliczność braku ważnego własnoręcznego testamentu, zapewniania skarżącego przez spadkodawczynię w 2016 r. o niesporządzeniu testamentu i informowania skarżącego przez wnioskodawcę w 2017 r. o zapisaniu określonych składników majątku nie tylko na rzecz wnioskodawcy, ale także na rzecz innych członków rodziny, co winno prowadzić do odmiennych ustaleń faktycznych niż przyjęte za podstawę zaskarżonego postanowienia;

- art. 227 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie i nieuzasadnione oddalenie na rozprawie w dniu 05.04.2018 r. wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka D. M. (2), zawartego w piśmie pełnomocnika uczestnika postępowania z dnia 26.03.2018 r., co prowadziło do błędnego ustalenia, że spadkodawczyni K. S. (1) sporządziła ważny własnoręczny testament i nie odwołała go w sposób wyraźny lub dorozumiany, podczas gdy świadek miał zeznawać na okoliczność faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym na okoliczność braku ważnego własnoręcznego testamentu, zapewniania skarżącego przez spadkodawczynię w 2012 r. o niesporządzeniu testamentu i o zamiarze zapisania określonych składników majątku nie tylko na rzecz wnioskodawcy, ale także na rzecz innych członków rodziny, co winno prowadzić do odmiennych ustaleń faktycznych niż przyjęte za podstawę zaskarżonego postanowienia;

- art. 261 § 2 k.p.c. w zw. z art. 6 ustawy Prawo o adwokaturze, poprzez nieprawidłowe niezastosowanie ww. przepisów, co w konsekwencji doprowadziło do uwzględnienia wniosku dowodowego wnioskodawcy i następnie przesłuchania w charakterze świadka M. M. (3), tj. pełnomocnika wnioskodawcy w niniejszym postępowaniu, na okoliczności objęte tajemnicą adwokacką, podczas gdy wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie ww. dowodu winien zostać oddalony;

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie i nieprawidłowe dokonanie oceny wiarygodności i mocy dowodowej zeznań świadka M. M. (3) na rozprawie z dnia 21 sierpnia 2018 r. jako zeznań wiarygodnych, co skutkowało nieuzasadnionym przyjęciem, że spadkodawczyni K. S. (1) sporządziła ważny własnoręczny testament o treści identycznej do przedstawionej kopii, podczas gdy osoba świadka jest tożsama z pełnomocnikiem wnioskodawcy, co winno prowadzić do oceny ww. zeznań jako niewiarygodne, stronicze i pozbawione znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy;

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie i nieprawidłowe dokonanie oceny wiarygodności i mocy dowodowej opinii pisemnej z 28.09.2018 r. i zeznań biegłego z dnia 28.02. 2019 r., tj. ocena opinii jako przekonującej, a zeznań jako potwierdzających wnioski opinii i rozwiewających wątpliwości skarżącego „co do pozostawienia przez spadkodawczynię holograficznego testamentu”, co skutkowało nieuzasadnionym przyjęciem, że spadkodawczyni K. S. (1) sporządziła ważny własnoręczny testament, podczas gdy wnioski opinii nie były kategoryczne, a w zeznaniach biegły nie wykluczył, aby badana kopia testamentu nie była przerobiona, co winno prowadzić do oceny ww. opinii i zeznań jako mało przydatnych dla rozstrzygnięcia sprawy i w konsekwencji uznania, że spadkodawczyni nie sporządziła ważnego własnoręcznego testamentu o treści zbieżnej z przedstawioną w postępowaniu kserokopią.

W związku z powyższym skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w zakresie pkt 1 i 2 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

W toku postępowania odwoławczego wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji uczestnika, kwestionując jego twierdzenia i okoliczności podnoszone w apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W związku z zarzutami odnoszącymi się do naruszenia art. 227 k.p.c. Sąd odwoławczy przeprowadził dowody wnioskowane przez uczestnika P. M. w postaci przesłuchania świadków G. M. (2) i D. M.. Ponadto wobec braku w dokumentacji dotyczącej pochodzenia i stanu cywilnego uczestników postępowania w zakresie podstaw dziedziczenia ustawowego po K. S. (1), Sąd II instancji przeprowadził dowody z dokumentów stanu cywilnego w postaci odpisu aktu urodzenia K. M. (1), odpisów aktu urodzenia i małżeństwa I. J. rodowe M., odpisów aktów urodzenia i zgonu J. M. oraz odpisów aktów urodzenia D. M. (1), K. M. (2) i A. M..

Powyższe dowody Sąd odwoławczy przeprowadził uznając, że po pierwsze do oceny zasadności zarzutu naruszenia przepisu art. 227 k.p.c. w tej sprawie przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków wnioskowanych przez uczestnika było konieczne, po drugie dla prawidłowego ustalenia spadkobierców zmarłej K. S. (1) konieczne było uzyskanie wskazanych wyżej dokumentów stanu cywilnego.

Przy tym w ostatecznym rezultacie treść zeznań wskazanych świadków pozostała bez wpływu na rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, o czym mowa będzie poniżej, natomiast dokumenty stanu cywilnego jako dokumenty urzędowe zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. stanowią dowód określający stan cywilny i pokrewieństwo uczestników ze zmarłą.

Odnosząc się do zarzutów apelacji uczestnika, Sąd odwoławczy doszedł do wniosku, że zarzuty naruszenia przez Sąd I instancji art. 233 § 1 k.p.c. (rozpatrywany w świetle art. 13 § 2 k.p.c. w postępowaniu nieprocesowym) są zasadne.

Punktem wyjścia rozważań należy uczynić stwierdzenie, że wnioskodawca dążył do wykazania istnienia ważnego testamentu holograficznego sporządzonego przez zmarłą, w sytuacji, gdy nie dysponował oryginalnym dokumentem. Aby to wykazać, powoływał się w toku postępowania na dowód z zeznań świadków A. T. i J. W. oraz zeznań swojego pełnomocnika M. M. (3), na przedłożone do akt kopie rzekomego testamentu. W toku postępowania Sąd I instancji przeprowadził na wniosek powoda dowód z opinii biegłego z dziedziny grafologii. Sąd I instancji dokonał oceny powyższych dowodów, a zarzuty apelacji w istocie prowadzą do podważenia powyższej oceny dokonanej przez Sąd Rejonowy. Zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c. ocena wiarygodności i mocy dowodów zgromadzonych w sprawie należy do Sądu, który te dowody przeprowadza, przy czym musi ona opierać się na wszechstronnym rozważeniu materiału dowodowego przy zachowaniu zasad logicznego rozumowania i jasnego następstwa poszczególnych elementów procesu wnioskowania. Każde naruszenie tak określonych granic oceny dowodów skutkuje uznaniem naruszenia reguły oceny dowodów wyznaczonej przez art. 233 § 1 k.p.c. Jeżeli takie naruszenie prowadzi do zniweczenia wniosków Sądu I instancji, na podstawie których wydał on swoje rozstrzygnięcie, naruszenie takie ma wpływ na treść rozstrzygnięcia i skutki=uje koniecznością zmiany orzeczenia.

W ocenie Sądu odwoławczego tak jest w przedmiotowej sprawie. Nie można uznać za prawidłowego wnioskowania, iż zapewnienie spadkowe wnioskodawcy, zeznania świadków i opinia biegłego grafologa pozwalają ustalić istnienie testamentu holograficznego sporządzonego przez zmarłą K. S. (1) o treści przyjętej przez Sąd I instancji. Sprzeczna z takimi wnioskami jest w pierwszej kolejności opinia biegłego P. L., a szczególnie jego zeznania, z których wynikało, że treść testamentu i podpis zawarte na badanych przez biegłego kopiach prawdopodobnie została nakreślona przez K. S. (1), jednak nie można na tej podstawie stwierdzić, czy kopia przedstawiona biegłemu jest faktycznie odzwierciedleniem oryginału tego dokumentu. Dalej biegły stwierdził, że nie było widać na kserokopii śladu przerabiania testamentu, ale przy obecnych możliwościach technicznych nie można wykluczyć, że kopia dokumentu mogła być przerobiona. W tym kontekście wniosek opinii biegłego jest taki, że biegły potwierdził w opinii jedynie podobieństwo pisma utrwalonego w podstawie kopii testamentu z pismem zmarłej pochodzącym z materiału porównawczego, natomiast nie potwierdził autentyczności dokumentu na podstawie jego kopii, gdyż tego nie mógł uczynić. Przyczyny takiego stanu rzeczy biegły wskazał w swoich zeznaniach z 28. 02. 2019 r.

Na podstawie tak sformułowanego wniosku opinii biegłego nie jest dopuszczalne uznanie go za zgodnego z treścią zeznań świadków i zapewnienia spadkodawcy. Ponadto przy ocenie dowodów prowadzonej przez Sąd I instancji brak jest odniesienia do okoliczności związanych z okazaniem rzekomego oryginału testamentu osobom profesjonalnie związanym z obrotem prawnym i sprawami tego typu. Nie jest wyjaśnione, dlaczego żaden ze świadków nie wskazał możliwości dokonania otwarcia i ogłoszenia testamentu, co skutkowałoby zabezpieczeniem jego treści i substancji. W takiej sytuacji w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku powstała sytuacja, w której po pierwsze zgłoszono istnienie w chwili otwarcia spadku ważnego testamentu zmarłej, po drugie nie istniał już materialny dokument stanowiący odzwierciedlenie tego testamentu. To rodziło konieczność ustalenia przez Sąd (zarówno na wniosek stron, jak i z urzędu – art. 670 § 1 k.p.c.), czy rzeczywiście spadkodawczyni pozostawiła ważny testament. Ale zebrane przez Sąd I instancji dowody nie pozwalają na przyjęcie z całą pewnością, że testament o treści wskazanej przez wnioskodawcę został faktycznie sporządzony przez zmarłą, nie pozwala też na prawidłową w świetle zasad rozumowania, ocenę, czy została zachowana forma testamentu przewidziana w art. 949 k.c. nie można tego uczynić właśnie z tej przyczyny, że przedmiotem ustalenia istnienia testamentu holograficznego jest fizyczny dokument zawierający treść ostatniej woli osoby zmarłej. Tym samym wniosek Sądu Rejonowego, że w momencie otwarcia spadku istniał ważnie sporządzony przez zmarłą testament holograficzny, nie daje się wyprowadzić w sposób spójny logicznie z dowodów wskazanych przez Sąd Rejonowy. Dowody w postaci zapewnienia wnioskodawcy i zeznań świadków nie tworzą bowiem spójnego i logicznego związku z dowodem z opinii i zeznań biegłego z dziedziny grafologii. Tym samym ocena tych dowodów dokonana przez Sąd ma cechy dowolności, co powoduje, że zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. jest zasadny. Oczywiście przy tym jest, że wpływa on w istotny sposób na rozstrzygnięcie postępowania, bowiem przekreślenie wniosku o istnieniu ważnego testamentu zmarłej rodzi konieczność dokonania ustalenia kręgu spadkobierców ustawowych zmarłej i wydania orzeczenia na podstawie ustawowego porządku dziedziczenia.

Należy ponadto stwierdzić, że wbrew zarzutom apelacji nieprzeprowadzenie dowodów z zeznań G. M. (2) i D. M. (3) nie wpłynęło w istotny sposób na wynik postępowania, ale by to stwierdzić, konieczne było przeprowadzenie tych dowodów. Nie okazały się one przydatne w sprawie, gdyż z ich treści wynikała jedynie niewiedza tych osób co do faktu, czy zmarła pozostawiła testamenty, a jedynie wskazali oni, co zmarła mówiła o swoich zamierzeniach odnośnie losu jej majątku.

W sytuacji, gdy ocena zebranego materiału dowodowego dokonana przez Sąd Okręgowy doprowadziła do wyeliminowania wniosku o istnieniu ważnego testamentu K. S. (1), zgodnie z art. 670 § 1 k.p.c. w zw. z art. 378 k.p.c. Sąd Okręgowy obowiązany był na podstawie zapewnienia spadkowego złożonego przez wnioskodawcę, na podstawie zeznań uczestnika P. M. i na podstawie wymienionych wyżej dokumentów stanu cywilnego ustalić krąg spadkobierców ustawowych zmarłej. Z całokształtu materiału dowodowego wynika, że są nimi: mąż J. S., któremu zgodnie z art. 933 § 1 k.p.c. przypada udział w 1/2 części spadku, bratanek P. M. któremu zgodnie z art. 932 § 5 k.p.c. przypada udział w 1/8 części, bratanek K. M. (1) któremu zgodnie z art. 932 § 5 k.p.c. przypada udział w 1/8 części, bratanica I. J. rodowe M. której zgodnie z art. 932 § 5 k.p.c. przypada udział w 1/8 części oraz zstępni bratanka J. M.: D. M. (1), K. M. (2) i A. M., którym zgodnie z art. 932 § 5 k.p.c. przypada udział w 1/24 części na rzecz każdego z nich. Należy wziąć pod uwagę, że w chwili swojej śmierci K. S. (1) nie miała zstępnych, pozostawała w związku małżeńskim z wnioskodawcą, a krąg krewnych spadkobierców ustawowych obejmował zstępnych rodzeństwa zmarłej.

W tak ustalonym stanie faktycznym na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy w punkcie 1. Podpunkt a. postanowienia uchylił punkt 1 postanowienia Sądu Rejonowego, w podpunkcie b. swojego postanowienia na podstawie art. 677 § 1 k.p.c. w zw. z art. 378 k.p.c. zawarł w punkcie 2 postanowienia Sądu Rejonowego stwierdzenie, że spadek po K. S. (1), zmarłej 21. 10. 2016 r. w W., ostatnio stale zamieszkałej w W., na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyli: mąż J. S. w 1/2 części, bratanek P. M. ur. (...) w 1/8 części, bratanek K. M. (1) ur. (...) w 1/8 części, bratanica I. J. rodowe M. ur. (...) w 1/8 części, zstępni bratanka J. M.: D. M. (1) ur. (...) w 1/24 części, K. M. (2) ur. (...) w 1/24 części i A. M. ur. (...) w 1/24 części.

Pozostałe punkty postanowienia Sądu I instancji pozostają bez zmian, gdyż nie zostały zaskarżone, a rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego pozostaje bez wpływu na ich treść.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2 na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 378 k.p.c. uznając, że nie zaistniały przesłanki do zastosowania § 2 lub 3 tego przepisu.

s. T. Żak s. A. Kulczewska- Garcia s. D. Małecki